men mange af dem har jo sikkert for en ugestid siden læst i bladene med store overskrifter, som f. aks. denne i funktionærkrav cm garantier imod usaglig afskedigelse. Den kom fra et stort møde i Finland, der repræsenterede, hold Dem nu fast, 700.000 tjenestemand og funktionærer i disse nordiske lande, og ser De, det er efter den nuværende tilstand, men trak så linien videre ud til Harald Nielsens 1 million og var det ikke 5 miil. beboere på den anden side, så skal De se, hvor tallene vokser i mellemtiden, og så tænk på at lige i øjeblikket er funktionærerne, som jeg sagde i går yderst dårligt organiseret, men det bliver flere og flere, de formerer sig, og deres organisationer vil vel også blive større og større, men funktionærernes retsstilling er ikke tilstrækkeligt betrygget i øjeblikket. Det blev på dette område ved det meget omdiskuterede forårsforlig i arbejdssituationen, der blev arbejdernes, fagforeningsmedlemmernes, stilling sikret netop imod usaglig opsigelse. Hvorfor skulle funktionærernes stilling så ikke også sikres. Naturligvis skal de det, selvfølgelig er dat netop en liberal indsats, der ligger for på dette punkt har. Det var funktionærerne.

Pensionsforholdene. Dermed tænker jeg altså på sådan noget som, at mange funktionærer i virksomhederne går jo fra en virksomhed til en anden, og så kan det godt komme til at hikke noget ved den overgang.

Det behøver jeg ikke at komme nærmere ind på, men det ved de, der har med det at gøre, og i Westerbys vægtige indlæg, vi har hørt, der nævnede han Jo bl. a. også, at vi må se i øjnene, at storvirksomhederne går frem.

Nå, men så har jeg skrevet "bør søges sikret og udbygget" Jeg siger søges, fordi jeg altså godt er klar over, at det ikke udelukkende er et lovgivningsspørgsmål, men lovgivningsmagten kan på forskellig måde fremme denne sikring. Ja, det mener jeg er en tilstrækkelig begrundelse for mit forslag.

Må jeg så sige med hensyn til det andet forslag, hvor jeg havde sat et "så vidt muligt" ind. Dermed at kommunerne skal være med, når der skal ske en fornuftig sammenlægning af kommunerne. Det kommer jo simpelthen af, at hvis der er, lad mig sige en 12 - 13 forskellige kommuner, der skal ordne sit amt, så kan det jo ikke gå an, at én lille kommune ud fra nogle forskellige personlige eller andre mærkelige ting modsætter sig en fornuftig ordning. Jeg havde altså tænkt mig det som en trumf i sidste instans, som det i reglen ikke bliver nødvendig at anvende.

Nu har jeg imidlertid vad samtalen med partisekretær Harald Nielsen forstået,

hvad jeg forresten også var forberedt på, at det måske kunne vække modvilje hos kommunerepræsentanter at få dette udtrykkeligt ind, men da hr. Harald Nielsen ligesom jeg er klar over, at naturligvis må man i sidste instans og eventuelt ved lovændringer eller noget lignende bringe en sådan ventil tilveje. Selvfølgelig trækker Jeg det forslag tilbage efter dan forklaring jeg har givet her og håber, at vi derefter alle kan samles cm at søge at sikre funktionærernes retsstilling. Det fortjener funktionærerne på grund af den indeklemte stilling de har, og det fortjener partiet at kunne være med her som led i en liberal politik på middelstandsgrundlag og en selvstændig politik med midt samlende tendens.

Jeg konstateret, at det første forslag er opretholdt, men det andet med indførelse af ordet ”så vidt muligt” er trukket tilbage. Så har Bønding Pedersen, Løvel, ordet, og derefter Lyngesen, Hvidovre.

Jeg ville gerne have nogle få ord med i udkastet om det uheldige i den høje rente. Det er ikke nævnt i udtalelsen, og jeg kunne tænke mig, at man kunne skrive noget lignende som: "Venstre peger på det uheldige i, at den førte økonomiske politik har gjort det nødvendigt for Nationalbanken at forhøje renten som sket er. Derved rammes det frie erhvervsliv hårdt, ikke mindst de unge nyetablerede”. Det har jo været fremme flere gange her i dag, at det var uheldigt med den høje rente, og ikke mindst inden for landbruget,
da kan man jo se i øjeblikket, hvad det betyder med den høje rente.
Vi står over for store investeringer, og landbruget kan ikke give det ud af den løbende produktion. Derfor må man låne. For det første kan man i mange tilfælde ikke Låne, og kan man endelig låne er det til høje renter, og det er rigtigt, som det blev sagt før, at det følger én mange år frem i tiden. Det er også uheldigt, når vi skal til at konkurrere inden for fællesmarkedet, at meget af det vi skal konkurrere med med andre lande med lavere rente, ja der kører man her med høje renter, som nedsætter konkurrenceevnen. Jeg vil meget gerne, om man kunne tage de linjer med, for det er et meget uheldigt forhold, og jeg ved i hvert tilfælde, at ikke mindst de unge og i særdeleshed de unge på landet, de vil nikke glade til en sådan tilføjelse.

Lyngesen, Hvidovre, og derefter Bonnevie fra Københavns 17. kreds.

Med formandens oplæg i går og det forslag til landsmødeudtalelse, som ligger her hos os, og endvidere ved tilsagn, som landsformanden på hovedbestyrelsens vegne, har givet med hensyn til udarbejdelse af et nyt arbejdsprogram, synes jeg danner en

stærk og god basis for et fremtidigt godt arbejde inden for partiet Venstre. Kunne man så oven i købet i dag måske nå dertil, at vi kunne drage enige herfra, enige i principperne og enige om hver på sin plads at arbejde for Venstres fremgang, så ville meget være nået, og vi ville efter min opfattelse have en ypperlig position.

Jeg vil gerne have lov til at sige, at jeg også i og for sig havde lyst til at stille ændringsforslag til denne landsmødeudtalelse, men jeg ved af gammel erfaring, at det er meget svært i få ord at kommentere de ting, som skal frem, og derfor vil jeg ikke alene afstå fra at stille ændringsforslag, men jeg vil henstille til hr. Sand, at han trækker sit ændringsforslag om funktionærspørgsmålet tilbage.
Ikke fordi de ikke er rigtige, men fordi de spørgsmål efter min opfattelse hører hjemme i Venstres nye arbejdsprogram.

Jeg vil dog gerne have lov til at nævne nogle enkelte problemer på funktionærområdet. Hr. Sand var inde på spørgsmålet om funktionærloven, og det er rigtigt, at vi igennem funktionærloven i og for sig skulle være dækket, men det er jo ikke tilfældet. Funktionærernes frie forhandlingsret og organisationsret er tilsidesat gennem overenskomster mellem. LO og Arbejdsgiverforeningen, således at funktionærorganisationer, der omfatter såvel overordnede som underordnede, og funktionærorganisationer, som kun omfatter overordnede funktionærer ikke i dag kan udføre effektivt organisationsarbejde. Jeg tænker her i dag på, at skibsførerne f. eks. ikke har kunnet korne til at forhandle med Rederiforeningen, idet Rederiforeningen henviser til overenskomsterne mellem LO og Arbejdsgiverforeningen på dette felt. Jeg erindrer om, at også andre funktionærorganisationer er blevet hindret, og det er derfor uomgængeligt nødvendigt, at funktionærloven snarest ændres. Jeg henstiller til hr. Sand, at han trækker sit ændringsforslag tilbage og opfordrer i stedet for hovedbestyrelsen til at medtage disse problemer i arbejdsprogrammet.

Med hensyn til arbejdsløshedskasserne, da ligger det jo sådan her i landet, at offentlige arbejdsgivere af regeringen er blevet tvunget til og private arbejdsgivere er blevet opfordret til kun at beskæftige folk, som er medlemmer af en statsanerkendt arbejdsløshedskasse. Når funktionærorganisationer herefter på denne baggrund danner deres egen arbejdsløshedskasse, så nægter Bomholt at statsanerkende den, og sådan er funktionærernes organisationsfrihed i dette demokratiske land. Også på dette felt bør der ske ændringer. Jeg har talt med folketingsmand Hauch, som stillede et ændringsforslag til landsmødeudtalelsen, og jeg kan på Hauchs vegne sige, at

dette ændringsforslag trækkes tilbage i overensstemmelse med de synspunkter jeg tidligere her har givet udtryk for, idet disse spørgsmål også henhører under udformningen af Venstres nye arbejdsprogram.

Til slut vil jeg endelig have lov til at sige et par enkelte ord om spørgsmålet strejke- og lockoutret, i det hele taget aktionsret.

Jeg tror ikke, at vi i dette land fortsat kan bekrige hinanden, når vi skal fastsatte vore lønforhold og vore indkomstforhold. Derfor tror jeg, det er rigtigt, at der bliver fremsat forslag om at indføre voldgift inden for livsvigtige områder, men jeg vil dog for min parts vedkommende sige, at jeg er tilhænger af, at man undgår, og at man simpelthen forbyder aktionsret i spørgsmål som her nævnt. Jeg tror ikke på, som det fra anden side er fremhævet, at det er udemokratisk at forbyde folk at strejke og lockoute og tilbageholde produkterne. Det tror jeg ikke på, at man derigennem kommer frem til bedre og rigtigere resultater, end hvis man indsætter sagkyndige til at finde frem til de rigtige aflønningsformer.

Jeg tror på, at når vi kommer ind i det nye markedsområde, der får vi andre ting at tage vare på her i landet and at bekrige hinanden. Derfor er jeg tilhænger af, at man ikke alene standser mulighederne for konflikten ved livsvigtige områder, men at man kort og godt finder frem til en lovgivning, der i det hele taget forhindrer arbejds-konflikter her i dette samfund ud fra det synspunkt, at det har vi simpelthen ikke råd til.

Der har været talt om, at man var ved at dele Venstre op i fraktioner. Det vil jeg meget stærkt advare imod, og det er der heller ingen ansvarlige der tænker på at gøre. Venstres vælgere i by og på land har så mange fælles interesser, at vi roligt og fornuftigt kan arbejde sammen side om side. Det forsøger vi også at gøre indenfor tjenestemands- og funktionærområdet. Vi står jo svagere i det rundt omkring i landet, men det forsøger vi gennem et arbejde inden for forskellige amter og kredse at finde frem til, altsammen til gavn for Venstres fremtid og dermed til gavn for en fortsat udbygning af den liberale politik her i landet.

Jeg går ud fra, at man har noteret sig de forslag, som blev trukket tilbage. Der blev spurgt direkte til hr. Sand, om De ville trække det første forslag tilbage. Vil De svare på det?

Jeg synes ikke, der skulle være grund til at trække det tilbage, fordi jeg er ganske enig med hr. Lyngesen i alt det, De sagde, altså også med den mangelfulde

retsstilling på det område, som De nævnede, vi er 100 pct. enige der, men det dækkes jo netop af min formulering her, så vi kan godt tage dat op også i arbejdsprogrammet og udforme det nærmere der, men det drejer sig jo om at få slået fast her. Venstre vil så for een gangs skyld her komme først lige efter det, som De selv har været med til at pege på for en halv snes dage siden. Jeg synes hellere, De skulle trække Deres anmodning tilbage.

Så har Peter Bonnevie, København 17. kreds ordet og derefter Erling Oxdam, Frederiksberg 1ste kreds.

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, at det hidtidige forløb af landsmødet, har været præget af, at vi har haft en god og saglig forhandling her. Og det har også vist over for dem, der måtte tvivle, at vi har en selvstændig politik at byde danske vælgere. Og jeg håber, at den gode tone, der har været her, jeg ser bort fra et par enkelte talere, men den gode tone der i det hele og store har været her, fortsat må klinge og klinge dette landsmøde ud. Der er jo meget mere, der samler os, end der skiller, og jeg tror ikke, vi skal gøre forskellene større, end de ar, men disse gode tanker, vi her har ført frem, disse gode tanker vi har hørt i alle disse indlæg, både i dag og i går, disse gode tanker må jo omsættes i praktisk politik. Og det stiller til Venstre et krav om, at Venstre må gøre sin indflydelse gældende. Venstre må have indflydelse på de betydningsfulde afgørelser, vi står over for i de næmeste år. Vi må prøve på at få en udvikling, der muliggør en gradvis liberalisering. Vi har set,

hvorledes socialdemokraterne dygtigt har kunnet gennemføre en snigende socialisering, en tanke de ikke har opgivet. Vi må være lige så dygtige som de, og derfor må vi sætte som vort mål en gradvis liberalisering, hvis vi ikke kan få, det hele med det samme. Erik Eriksen var så udmærket, synes jeg, i sit indlæg, inde på tanken om Venstre som det midtsamlende parti, og for mig er der ingen tvivl om, at dan midt samlende politik er vor eneste chance. Vi må forhandle til alle sider, og vi ved ikke, om vor indtræden i De seks vil nødvendiggøre foruden den vanskelige økonomiske situation, regeringens politik har ført til, vil nødvendiggøre en regering på bredt grundlag. Vi skal om kort tid have kommunalvalg, og det er Jo en kendt sag, at landspolitik smitter af på kommunalpolitik. Sådan er det i hvert fald tilfældet i byerne, og det vil derfor styrke Venstre ved kommunalvalgene, hvis vælgerne allerede nu på landspolitisk plan kan genvinde tilliden til Venstre. Og jeg vil derfor sige at når nu, som det synes, de radikale er på vej ud, og det

beklager jeg, men det synes at være tilfældet, at de er på vej til at lide samme skæbne som den retsforbundet ynkeligt led ved sidste valg, så er der kun et parti, der kan fylde dette tomrum i dansk politik, der kan skabe albuerum for dansk liberalisme, og det er Venstre. Og jeg synes derfor, at jeg, når jeg nu har læst resolutionsudkastet igennem, kunne tænke mig en lille tilføjelse, det er ikke nogen ændring. Det er blot en lille tilføjelse i slutningen i det afsnit der hedder "slut op om Venstre", hvor vi først retter en appel til borgerne om nu at være deres ansvar bevidst, og her savner jeg en lille tilføjelse om, hvad Venstre vil på sin side, og derfor vil jeg nu læse det forslag om tilføjelse, som jeg har indgivet til dirigent op, og det lyder som følger: "Venstre vil gennem en selvstændig politik hævde stillingen som det midtsamlende parti i dansk politik. Ved forhandling og om muligt ved at påtage sig regeringsansvar, vil Venstre sikre liberal indflydelse på de betydningsfulde afgørelser, der skal træffes i de nærmeste år". Og jeg vil bede om, at man tager det op til velvillig overvejelse.
Jeg tror, det vil være godt, hvis vi får det ud i den udtalelse, der nu kommer fra landsmødet. Tak.

Så har Oxdam fra Frederiksberg 1ste kreds ordet, og derefter vil jeg give Axel Kristensen ordet. Han stod allerede på talerlisten langt oppe, men blev sprunget over af disse resolutionstilføjelser og ændringer. Jeg synes derfor vi må give ham ordet, inden vi sender ham ud for at overveje, hvordan vi skal formulere resolutionen, så nu får Oxdam ordet og derefter Axel Kristensen:

Jeg skal så vidt muligt i korthed holde mig til et enkelt ændringsforslag til resolutionen. Et af de vigtigste endnu uløste problemer, der har stået på lige siden krigen, det er spørgsmålet om boligpolitikken, og da synes jeg de punkter, der er trukket frem her i resolutionen er udmærkede og tydeligt tilkendegiver, hvilken boligpolitik Venstre ønsker, herunder en gradvis afvikling af huslejestoppet, hvor ind under vel må gå såvel ophævelse af

- såvel med hensyn til lejens højde og spørgsmålet om fri opsigelighed, mon det som jeg lige ganske konkret ville have ændret, og som har særlig betydning i hovedstadsområdet, hvorfra jeg kammer, det er spørgsmålet om de høje grundpriser omkring hovedstaden, og derfor ville jeg foreslå en anden formulering af afsnit 2 i resolutionsforslaget under boligpolitikken. Der står i andet punktum "zoneordningernes uheldige virkninger bør fjernes". Der mener jeg, at man måske kan sige, at der er en vis manglende logik, fordi man kan ikke opretholde

zoneordningerne og samtidig eliminere de skadelige virkninger og uheldige virkninger, enten må man helt ophæve zoneordningerne eller også må man beholde dem med de uheldige virkninger der er, og derfor vil jeg foreslå følgende ændringsforslag: "De i praksis uheldigt virkende og grundprisforhøjende zoneordninger bør ophæves, og kommunerne bør tilskyndes til i fornødent omfang at foretage anlæg af veje og kloakker". Det, der gør

spekulationen omkring København især i grunde så stor, det er jo dette, at man på et tidspunkt, hvor der ikke er anlagt veje og kloakker, regner med, at før eller siden vil de gennemføre dette for at få ejendommene til at stige, og dette har medført, ud fra en forståelig socialistisk tankegang, en stor modvilje mod disse prisstigninger, og det har igen givet anledning til den forhadte kapitalvindingslov, som jeg mener, at man på denne måde kan modvirke inde fra ved simpelthen i højere grad udjævne de prisstigninger, der finder sted, på grunde omkring København.

Jeg vil derfor overlade dette forslag, som jeg mener er væsentligt, til det redaktionsudvalg der skal nedsættes.

Så vil jeg lige, hvis jeg kan nå det inden for de få

minutter der er, sige, at jeg der kommer fra København hører ikke til "de sidste dages hellige", som det er blevet udtrykt, men har været med i Venstres Ungdom i 14 år og i Hovedstadens Venstre i 10 - 11 år.

(tilråb fra salen). Jo, men jeg har lige siden, i hvert fald den meget omtalte, om ikke forkættrede VK-plan fremkom med det samme synes, at det var det helt rigtige der stod i den, det var Venstres program der der blev sammenfattet. At vi så bagefter kan se, at det tidspunkt, det fremkom på, måske kunne være lidt uheldigt, fordi forholdene var meget gode (?) - det bevirker ikke, at det var ufornuftigt den gang at komme med dem, og jeg mener stadigvæk, at det meste af det der står i den er Venstres politik i dag. Det var bare en stor opgave at pålægge Venstres kandidater og Venstres vælgere og vælgerforeningsmedlemmer at skulle forsvare så stort et program på een gang. Det, som vi nu skal gøre, er derfor ikke at sige "VK-programmet væk med det", men vi skal sige, nu må vi udplukke de forskellige punkter, der står nævnt der og efterhånden fremkomme med dem, og jeg synes, at det program der her kommer til udtryk ved landsmødeudtalelser er et skridt på vej mod nærmere at konkretisere de enkelte standpunkter, Venstre har, og så kan vi efterhånden glemme, at VK-programmet fremkommer een gang, og som

at forsvare, men jeg mener, at denne programudtalelse bør anbefales især med de sondringer, som folketingsmand Hauch fremkom med.

Så har Axel Kristensen ordet og dernæst Johs. Ammundsen, Københavns 7. kreds.

Når jeg tager ordet nu, så er det fordi jeg gerne vil sige nogle ganske enkelte ting om de bestemte sager, Venstre har behandlet og de standpunkter, vi har taget, idet det jo er antydet, at vi ikke har taget nogen standpunkter til mange af disse spørgsmål.

Med hensyn til denne zoneinddeling, som var det sidste der blev nævnt, så har vi klart sagt vores mening i folketinget og i udvalg udtrykkeligt fremsat forslag. Jeg tror ikke, at man er i stand til at sige, at der ikke skulle være zoner, i hvilke man må bygge, og det betyder jo, at de skal være byggemodne, men det vi er gået skarpt imod, det var at disse zoner blev så små, at udbuddet blev så lille, så priserne steg voldsomt, og det blev benyttet som påskud til kapitalvindingsskat, til grundstigningsskyld, alt dette er sagt og skrevet uhyre klart mener jeg selvfølgelig selv, for det er mig der har skrevet det, som ordfører for Venstre, og hvis man vil tage Folketingstidende og læse det og i vore betænkninger, så er disse ting sagt. Jeg vil ikke turde sige, at man skal afskaffe zonerne, men der skal være et sted hvor folk kan bygge, men man må bare ikke udlægge så lidt, at det bliver mangelvare og derned vanvittige priser. Det må ikke være sådan, at priserne på et stykke jord, fordi der er for lidt udbud, springer fra 1.50 kr. meteren og til 25 i løbet af 2 år. Det er meningsløst. Det må ikke være sådan, at kommunerne opkøber det hele, så der ikke er noget for det private erhvervsliv, så man skal ansøge om at få tilladelse til byggeriet, og vi er altså meget stærkt inde på den politik og har klart givet udtryk for den???

Jeg tør ikke sige, at der ikke skal fastlægges de zoner, der skal gøres byggemodne, men det skal gøres på en helt anden fornuftig måde. Det var en af de ting. Må jeg sige at med hensyn til arbejdsløshedskasserne, som Viggo Hauch har trukket sit forslag tilbage om, det er jeg meget taknemlig for. Jeg har alle dage været meget angst for at komme med konkrete forslag, der ikke var gennemarbejdet, fordi det så ofte viste sig, at ideen i og for sig kunne være god nok, men når det skulle laves i praksis, så kom man ud for vanskeligheder, helt kunne fylde det, man havde lovet, og derfor skal man være varlig med at skrive ting i sådanne resolutioner, som ikke teknisk nogenlunde er gennemarbejdet. Man kan give principper og

grundsynspunkter.
Såsnart man går i detailler, så må det være nøje gennemarbejdet, så vi ikke lover folk noget, vi ikke holder. Det har altid været min angst at skrive noget, der ikke klarere. Derfor var jeg bange for dette, at det skulle være alle arbejdsløshedskasser. Vi har i hvert tilfælde så længe jeg har deltaget i politik, fra Venstres side klart sagt, at der må være fri et frit arbejdsmarked. Og det er motiveret og påvist om og om igen, at man kan gøre det, fordi visse fag har gjort det. Og det vil løse en hel masse spørgsmål. De lavtlønnedes problem vil blive løst, selvom de højtlønnede har monopol på at lave dette arbejde. Så kan de lavtlønnede jo ikke gå hen og konkurrere med demom det højt lønnede. Så bliver der altid en forskel. Men hvis der ikke er murersvende nok, og så de ufaglærte måtte gå hen og mure til de samme tariffer som murerne, så ville de ikke kunne lave lønglidning og presse lønningerne op. Så ville der blive mangel på de folk, der har det arbejde der er lavt lønnet, og så var man nødt til at forhøje det. Det betyder, at man ikke kunne presse de andre så højt op, og de andre ville stige. Dette har vi motiveret og sagt om og om igen, vi har sagt om og om igen, at man kunne ikke løse boligspørgsmålet, OP man kunne ikke fremskaffe arbejdskraft nok til at løse det, hvis man ikke gav denne. Det vil komme ind i hele spørgsmålet

om arbejdsløshedskasserne. Mulighederne for de ting, Hauch nævnte, de står jo i dette, at vi vil have det ændret, men førend det i detailler er gennemarbejdet, så vi er sikre på, at den fonn vi foreslår er holdbar, er det meget farligt at gå i detailler, og vi risikerer netop at komme ind i en blindgade, hvor vi ikke kan svare til det. Hår Erik Eriksen i går sagde, at vi ville kunne overlade folk selv og klare en række spørgsmål, som samfundet før har klaret, så var det rigtigt i gamle dage, hvor folk var så ludfattige, at det at man gav dem et tilskud alligevel ikke betød, at de ikke måtte bestille alt det, de kunne orke. Nu er deres velstand så stor, så det at der laves sygekassegrænser og grænser for hvem der må få, og hvem der ikke må få, det gør, at det bliver beskæftigelsesnedsættende og skadeligt, og så kommer vi til at flytte det over, så kommer vi til at lave forsikringsmæssige overbygninger på folkepensionen, som Westerby nævnte. Det er ting, vi er i gang med at arbejde med, men skrive det og sige det for højlydt, før vi er sikre på, at vi også teknisk kan løse opgaverne, det er vi angst for. Venstre er måske for forsigtig, men det er for at være ansvarlig i vores politile, at vi er så forsigtige. Med hensyn til dette, at russerne udvikler sig, som Westerby nævnte, vil jeg da gerne sige, jamen er der da nogen mere end Venstre

igennem 3 år har talt om, at hvis vi ikke fik et stort marked og moderne produktionsmidler kunne anvendes, så ville vi blive distanceret i Vesteuropa af russerne og Amerika. Det vi vil med fællesmarkedet er jo netop at undgå denne distancering, som Westerby talte om. Vi har også i vor politik taget standpunkt til det og vist løsningen. Med hensyn til uddannelse da har vi klart gået ind for en betydelig udvidelse af uddannelse Jeg har som medlem af teknikkerkommissionen været med til at opbygge systemer hvor vort grundsynspunkt var, at enhver skal kunne få en uddannelse til grænserne af sine evner, og vi siger det i vores udtalelse. I samme

øjeblik vi begynder at gå i detailler, kræves der for det første meget længere udtalelser, det kræver hele bøger for virkelig at redegøre for det, og man må derfor nøjes med at angive principperne, men vi har løst spørgsmål på en lang række punkter og taget standpunkter. Med hensyn til forskning, da var det os der kræve de teknisk-videnskabelig forskningsrådslov, der vil få afgørende betydning for teknisk-videnskabelig forskning i Danmark.

Med hensyn til sociallovgivningen har jeg nævnt det. Jeg må have lov til lige at sige om finanspolitikken, at det er jo let og stå og sige til folk: hvis i havde en lav rente, så var jeres udgifter mindre. Det behøver man vist ikke at fortælle folk. Men om det i og for sig skulle blive billigere, at man først tager penge fra dem i skat for at få renten ned og derefter skal gå hen og låne dem, det er jeg stærkt i tvivl om, og overbudgetteringspolitikken har jo en helt anden hensigt, den har til hensigt at tage penge ud af omsætningen, at tvinge beskæftigelsen ned, men det er da ikke sikkert, at det giver en lavere rentesats. Jeg tror, at den politik man her foreslår er forfejlet, men det er da ikke, fordi jeg ikke ved, at en høj rente er dyr, for den betaler vi jo allesammen.

Med hensyn til markederne, da vil jeg være angst for at skrive, at vi vil kræve en liberal løsning, for vi er sikre på, at vi får en liberal løsning, for det er grundsynspunktet i Rom-traktaten, der siger, at man må ikke gøre forskel på grund af nationalitet. Det er en nødvendighed, hvis De seks landes marked, som altså bliver mange landes, skal lykkes, at det i den forstand bliver en liberal løsning, at alle får lige vilkår, og at der ikke bliver kvotaer, det er en fejltagelse at tro, at det er meningen. Det siger jo Rom-traktaten, det er overgangsbestemmelserne man taler om, men hvordan skulle man uden igennem en planøkonomi, altså beslutninger og bestemmelser afvikle ting, der har været planøkonomi, og derfor hvis vi skriver, at vi

vil have det liberalt mest mulige, ja det vil vi selvfølgelig, det ved da enhver, det vil socialdemokraterne også, kan De tro, for de ved, hvad det betyder for dansk landbrug, men hvis vi skriver det, så udtrykker vi en mistillid til markedsplanerne, som vil skade mulighederne for at få dem gennemførte. Der er jo mening i det standpunkt, der bliver taget. Det er ikke noget, vi sådan kommer sovende til. Der ligger dybtgående arbejde bagved.
Derfor må man forstå, at vi ikke uden videre kan tage alle mulige ændringer.
Jeg for min part skal, når nu jeg går ind i det andet værelse, få taget så meget med som muligt. Vi kan ikke tage ting med, der forpligter os, og som ikke er gennemarbejdet. Vi kan ikke tage ting med, der er i afgørende strid med den politik, vi har ført til idag.

Så vil vi bede næstformanden og vi plejer at sende nogle redaktører med. Jeg mener, at det skulle være formanden for Venstres Redaktørforening Winther og så en sjællænder og en jyde f. eks. Einar Jacobsen og Ree.
Hvis de vil gå ind i sideværelset, så kunne de, der har stillet ændringsforslag jo så drøfte disse forslag med dem, og så håber vi inden ret længe, at vi må få en formulering her, som landsmødet så kan tage stilling til. Det er Bonnevie, Hauch, Sand, Holsmose, Friis, Antonsen, Bønding Petersen og Oxdam, der har stillet ændringsforslag, og så mødes de. Det er det, det drejer sig om.
Og vi går så videre imens med talerrækken. Formanden har ønsket at blive her og følge forhandlingen, og den næste er så Johannes Ammundsen, Københavns 7. kreds, og derefter Knud Mikkelsen for Liberale Arbejdere.

Jeg vil gerne have lov til at knytte, et par bemærkninger til et punkt i resolutionen, eg kan til beroligelse for delegeretforsamlingen og redaktionsudvalget sige, at jeg vil ikke stille nogen ændringsforslag. Det drejer sig om spørgsmålet om arbejdsmarkedet, som også hr. Lyngesen berørte. Der står i udkastet til resolution, at begivenhederne på arbejdsmarkedet i foråret dokumenterede nødvendigheden af Venstres i god tid rejste krav om en tidssvarende retsorden for arbejdskonflikter. Samfundet må sikres mod konflikter på alle

livsvigtige områder. Kun gennemførelse af en ordning byggende på retsafgørelser i konflikter på de livsvigtige områder kan sikre mod vilkårlige samfundsindgriben og påkalde det fornødne ansvar hos arbejdsmarkedets parter.

Jeg må sige, at det er en formulering, som, hvis jeg har forstået den rigtig, har

glædet mig overordentlig meget i modsætning til hr. Lyngesen, som jo ikke syntes, at den var vidtgående nok. For det man siger her er jo, at man må forhindre konflikter på de områder, som man vil betragte ser livsvigtige og modsat, sådan må det forstås, vil man tillade, at der sker konflikter på områder, ikke kan betegnes som livsvigtige.

Det er jo spørgsmål der har været genstand for overvejelser i masser af år. For et år siden godt og vel - nemlig den 15. marts 1960 - fremsatte Venstre og konservative i folketinget lovforslag, som netop byggede på det princip, som her omtales, og jeg må gå ud fra, at der netop principielt skulle være frihed til arbejdskamp, hvis parterne ikke ved forhandling kan enes på arbejdsmarkedet, men denne kamp skal begrænses til de områder, der ikke kan betegnes som livsvigtige, for de livsvigtige områder skulle forholdet så være det, at sk da kan man arbejde videre under konflikten, men når kampen er afsluttet, så skal de resultater, der er opnået på de ikke-livsvigtige områder overføres til de livsvigtige områder, sån ikke har haft adgang til at føre en arbejdskamp.

Det var princippet i det lovforslag, som Venstre fremsatte i 1960, og jeg synes, at det var et meget sundt princip. Jeg var derfor meget betænkelig, da Venstre i foråret fraveg denne linje, da overenskomstforhandlingerne var ved at slutte af, og det viste sig, at transportgruppen og jernindustriens arbejdere forkastede mæglingsforslaget, så straks rystede frem med et krav om, at forligsmandens mæglingsforslag på disse områder blev ophøjet til lov, eller at der blev indført en tvungen voldgift.

Det var jo også en afvigelse fra den politik, man havde nedfældet i lovforslaget af den 15. marts 1960. Jeg opfatter nu det der står her i resolutionen på den måde, at Venstre med denne udtalelse vender tilbage til den politik, som man fastlagde i 1960, og som skulle være Venstres politik fremover i markedsspørgsmål, altså principiel en liberal politik i den forstand, at den tillader parterne at forhandle sig til rette og kan de ikke blive enige, så må de slås, men samtidig varetager den samfundsinteresser derved, at man forhindrer, at arbejdskampene breder sig til de livsvigtige områder.

Jeg ville være meget glad, hvis der på et eller andet tidspunkt i dag kunne falde en udtalelse gående ud på, at min opfattelse af resolutionens formulering er rigtig, man vender tilbage til princippet fra 1960, og at det der står om, at Venstre i god tid havde rejst krav om tidssvarende retsorden for arbejdskonflikter, at dette netop sigter til det lovforslag, som Venstre stillede i 1960, man som man altså fravig i dette forår.

Jeg ser, at nogen er ved at forlade mødet. Må jeg ikke henstille, at vi bliver, indtil

resolutionen er forelagt igen, så vi kan få et landsmøde der står bag resolutionen. Må man ikke føle det som hørende med til de pligter, man har, når man er delegeret, at man bliver så længe. Der er endnu en række talere tilbage, men hvis man nu vil fatte sig lidt kort, og der ikke indtegner sig flere, så skulle vi kunne slutte det hele i løbet af en time. Men jeg håber altså at kunne forelægge resolutionen til landsmødeudtalelsen inden, såsnart resolutionsudvalget kommer tilbage. Nu har Knud Mikkelsen, Liberale Arbejdere ordet; og derefter Paul Anker, Rødovre:

Der har her i dag været debatteret meget, synes jeg, og indgående omkring nogle forhold vedrørende arbejdsmarkedets parter. Det er med stor interesse, jeg har lyttet til den måde, vi har behandlet disse spørgsmål på her i dag. Nu synes jeg imidlertid, at der kommer enkelte mislyde ind
i det, måske lige så meget fra dem, der ikke har haft ordet her. Det er vel sådan, at man vel nok har en tilbøjelighed til at vurdere disse forhold, som finder sted, når arbejder og arbejdsgiver skal træffe aftale, som noget meget meget mere vigtigt end det i virkeligheden skal være. Dermed skal ikke forstås, at jeg undervurderer den betydning det har, at arbejder og arbejdsgiver frit kan aftale de nye arbejds- og lønforhold, som skal være gældende enten for 1 år eller 2 og i enkelte tilfælde har det været for 3 år.

Jeg kan i den forbindelse også understrege, at i den liberale arbejderbevægelse da har vi altid, og jeg tror også, at det fortsat vil være sådan, at vi går ind for, at de to parter selv afklarer deres forhold. Vi har den bestemte opfattelse, at de to parter selv skal finde til en løsning, selv må enes om de forhold der skal være gældende i de kommende år. Nu er det rigtigt, som det er blevet sagt her i dag, at der findes områder, som må holdes uden for de områder, hvor der kan strejkes. Det er disse områder, som Venstre har kaldt for de livsvigtige? Jeg vil gerne understrege, at vi i den liberale arbejderbevægelse fuldt og fast går ind for, at noget sådan skal lovfæstnes. Det må vare sådan, at folketing og regering i det hele taget er en garanti for, at disse områder er sat uden for den kamp, som finder sted imellem de to parter.

Endvidere vil Jeg gerne have lov til at sige ganske kort om det.
Hvis vi går ind for en tvungen voldgift, hvis man går ind for, at arbejdsmarkedets parter skal være underlagt denne voldgiftsdomstol. Da må man gøre sig klart, at vi ikke er med til at fremme den ansvarlighed i disse spørgsmål, som vi påberåber os, at de skal have disse organisationer.

Jeg håber, at Venstre fremover vil stå fast på standpunktet, ligesom jeg vil kalde et liberalt standpunkt, at vi også i disse spørgsmål skal føre en liberal politik.

Der blev nævnt i går, og jeg er glad for, at Erik Eriksen så kraftigt understregede det, at der ikke kan føres social politik over lønpolitikken.

Det er netop noget af det, som er ved, jeg understreger er ved at gøre sig gældende iblandt arbejdere og vel også i andre kredse. Jeg har hidtil været af den opfattelse, at alene lønstigning bliver det, som kunne være med til at hjælpe arbejderne et stykke længere op. Jeg tror på, at lønpolitikken fremover vil komme ind i noget, som jeg vil betegne som noget mere fornuftigt. Lønpolitikken efter gamle retningslinjer kan simpelthen ikke føres mere.

Til slut skal jeg bare sige det, at den liberale arbejderbevægelse, som jo efterhånden er kendt i alle venstrekredse og heldigvis også i alle kredse af arbejderorganisationer, den har haft det sådan i de forløbne år, at vi på en lang lang række områder har kunnet spore en betydelig fremgang, men det som jeg var bange for i den liberale arbejderbevægelse, det har Liberal Debat bestyrket mig i i dag, at jeg fremover skal være mere bange for det, thi der er intet der har slået den liberale arbejderbevægelse hårdere and den agitation, Niels Westerby og Liberal Debat har ført i København. Vi har i København desværre haft det sådan, at vi overhovedet ikke har kunnet få arbejderne med ind i Venstres politik, hvilket dog ar liberale arbejderes formål. Jeg lægger ikke alene skylden på Liberal Debat, men de folk der direkte har sagt til mig, at de ikke ville være med mere, de har lagt skylden på det. Jeg vil håbe fremover, at Liberal Debat vil være med til at arbejde på en politik for Venstre. Det er det, der må være formålet og ikke spor andet.

Paul Anker, Rødovre; og derefter Einar Nielsen, Præstø:

Det ville jo være fristende at bruge en lejlighed som denne til at sige et par ord om, hvad man synes om de forskellige standpunkter, som Venstres folketingsgruppe har haft til den aktuelle lovgivning i den periode, der er forløbet siden man sidst var samlet til landsmøde, men nu er tiden Jo meget fremskreden, og jeg skal give afkald på at bringe nye problemer

ind i debatten. Der er dog en enkelt ting, som jeg synes, at man må savne, jeg vil sige, at Venstres folketingsgruppe nok har taget standpunkt, ner jeg synes ikke, man har gjort det tilstrækkeligt skarpt. Ministeren for offentlige arbejder, hr. Lindberg, må da vist snart have passeret den grænse, man kan tillade sig selv som

socialdemokratisk minister i en flertalsregering. Der var først sagen under strejken, hvor han tilsyneladende provokerede til, at man fra generaldirektoratet udsendte et forbud mod overarbejde. Det kunne i givet fald have bevirket, at transporten var brudt sammen her i landet under transportstrejken. Han dækkede sig her under sin generaldirektør og sine distriktschefer i statsbanerne. Senere kom SAS-sagen, hvor han dækkede sig bag sine departementschefer og sagde, at det var hans skyld, og det var han der skulle have fortalt ham det osv. osv., som om ikke alle i landet vidste, hvordan situationen i virkeligheden var i SAS. Og endelig nu sidst sagen med DSB-chaufførerne, hvor han tilsyneladende skyder sig ind under en overenskomst og benytter den til at tjene rene fagforeningsinteresser. Ville det ikke være passende, om Venstres folketingsgruppe inden alt for længe stillede en interpellation med alt dette som baggrund og stillede en simpel mistillidsdagsorden i folketinget til hr. Lindberg. Den vil naturligvis blive stemt ned, men så liar Venstre jo her taget skarpt standpunkt til, hvad mammener om hr. Lindberg og hans forskellige fagforeningsfiduser.

Må jeg sige om fællesmarkedet, at jeg var fristet til også at stille et ændringsforslag, som så mange andre har gjort det, men det har jeg givet afkald på for ikke yderligere at bringe for meget stof ind i udtalelsen. Men der er en ting, som jeg lægger meget vægt på, og jeg beder om man kan få det trukket skarpt op i det arbejdsprogram, som nu kommer. Det vil jo blive nødvendigt og gennemføre visse ordninger for landbruget også i de kommende år her i landet, og de vil jo ikke være lige liberale allesammen, der er talt om svinekort, og der kommer vel nok også andet. Der vil også blive, det tror jeg i hvert fald, tale om, at inden man henvender sig i fællesmarkedet må gennemføre visse ordninger for den del af industrien, der vil blive ramt. Jeg vil bede om, at Venstre i det arbejdsprogram der kommer, ganske klar siger, at disse ordninger må være midlertidige og må være overgangsforanstaltninger for at hjælpe dansk landbrug og dansk industri i en kortvarig periode, men at det er Venstres standpunkt, at osv. - altså at man ganske klart trækker op, at det kun er noget, som man midlertidigt kan gå med til som en overgangsordning, indtil mere ordnede og mere liberale forhold etableres under fællesmarkedet. Og der er en anden ting, som er fremhævet her, og det er den landbrugsordning, der kommer under fællesmarkedet, at den vil ikke være særlig liberal, i hvert fald ikke den overgangsordning der kommer.

Det er rigtigt, at fællesmarkedets landbrugsordning, sådan som den er tiltænkt, den

vil ikke være særlig liberal som overgangsordning, men det er jo fællesmarkedets hensigt senere og skabe, det er i hvert fald princippet i Rom-traktaten, senere og skabe samme frihed for landbrugsvarerne son for industrivarerne, og det må vi så håbe, at det kommer, og at det kammer i en ikke altfor fjern fremtid.

Formanden for Den sjællandske Bondestands sparekasse Ejnar Nielsen; Præstø, og derefter Jelsbak, København.

Ja, på et så sent tidspunkt er det klart, at meget af det man havde tænkt sig at sige, det er allerede sagt. Derfor skal jeg så vidt muligt undgå gentagelser. Jeg vil dog gerne lige standse ved det sidste punkt vedrørende landbrugets forhold. Det er groft sagt vedrørende landbrugets strukturændringer. Jeg er glad for den udformning det har fået, så vidt jeg kan læse tager det hensyn til de rige, menneskelige og folkelige værdier, der i det område står på spil, og det indebærer også, at man ikke ønsker at gå for vidt i en situation, som den vi står i nu, der forhåbentlig er midlertidig, hvor man ikke kender fremtiden, at man ikke går for vidt der med foranstaltninger, der ikke lader sig gøre om.

Så vil jeg godt, fordi jeg skal gøre det kort, kun nævne det sidste punkt i Kirke og Skole, der står, at det 8. og 9. skoleår bør fremdeles være frivilligt og kunne gennemføres i samarbejde med de frie skoler. Dette med samarbejde med de friskoler, forstår jeg bl. a« på den måde, at man tænker sig, at de unge eller børnene der får frit valg, om de vil tage det 8. eventuelt det 9. skoleår i stedet for at tage et ophold på en ungdomsskole, en efterskole, eller hvad man nu kalder dem. Jeg vil gerne henstille, at man sørger for, at den får et reelt indhold, at det ikke er noget der bare er et tilbud, som man af økonomiske grunde ikke vil kunne tage imod. Det vil jeg meget henstille, at man gør, sådan så det virkelig betyder noget.

Jelsbak, København, og derefter har Vagn Bro ordet for en kort bemærkning.

Jeg kunne have lyst til at bringe en hilsen til landsmødet fra nogen københavnere, som jeg ikke tror har været repræsenteret her på talerstolen ved dette møde. Det er altså en hilsen fra da københavnere, der ikke går rundt og holder foredrag, og som måske hverken hører til de sidste dages hellige eller til de gamle stier, hvis man skal bruge det udtryk for at blive i billederne, men dem man kan kalde for de stille i landet. Dem er der nogen stykker af i København og som også er venstrefolk. Det kan være det er nogen, som hverken kender ret meget til VK-planen, og som måske aldrig har haft den lykke at se Liberal Debat, men som er der alligevel og er venstremand. Jeg

tror, at det ikke er af vejen at bringe en hilsen fra dem, og når de er venstremænd, så er det ikke på grund af hverken det ene eller det andet program, men så er det, fordi de har tillid til Venstre, som kan siges ganske enkelt at ligge deri, at de tror på Venstres sociale forståelse. Det er det, det først og fremmest drejer sig om for os i København og hele vort arbejde, om vi kan lægge det sådan til rette, at den almindelige vælger tror på os. Hvis de ikke gør det, så kan vi godt pakke sammen både med det ene og det andet program og det tredie med. Nu kom Knud Mikkelsen med nogen beklagende bemærkninger om de liberale arbejderes skæbne i København, og det er vist rigtigt, at det er vanskeligt at få folk ind i en organisation med det navn, men det er alligevel en trøst for Knud Mikkelsen og de andre der arbejder med sagen, at de er der jo alligevel. Mange af dem, som jeg taler om som de stille i landet, det er netop folk, der kommer fra de kredse. Jeg kunne nævne det ene eksempel efter det andet af folk, som hører os til, og som hverken hører til de kendte navne, som ikke kommer i aviserne, og som aldrig holder foredrag, som sagt, og som måske heller ikke læser blade. Men som er der, fordi de har en tillid til, at man kan være venstremand, og man kan være dat også med social tryghed.
Det lægger jeg altså for mit vedkommende den allerstørste vægt på, og det glæder mig, at landsmødets udtalelse og landsmødets form ikke lægger os nogen hindringer i vejen for at stå sådan, som jeg synes vi på mange måder gør det i København.

Så må jeg sige, at det sådan set morer mig, at vi her kan spilde tid med at måle hinandens temperatur i forhold til de konservative. Jeg tror, det ville være meget godt, om man kunne have det sådan omkring ved de 37. Jeg tror, at vor formand ligger deromkring og har ligget der fra sin ungdom. Jeg melder mig også til dem, der ligger på den linje. Det er det farligste med dette med temperaturerne, det kommer jo an på, hvornår man tager temperaturen, det gør det i alle forhold. Jeg har ladet mig fortælle, at der også kunne være tider, hvor en mand som Westerby kunne have en meget høj temperatur i forhold til de konservative, men det kan han måske selv sige os noget om. Man skal ikke gå rundt med temperaturstokken, så kan man måske få læst temperaturer af på en for en selv ubelejlige tidspunkter. Det, det drejer sig om for os i forhold til de konservative, det synes jeg ganske enkelt er dette, om vi vil kunne gøre et stykke arbejde der er bedre end deres. Hvis vi kan det, så behøver vi ikke at frygte for noget samarbejde, og til dette stykke arbejde der er der sandelig i høj grad brug for alle de

folk, der dækker sig bag Liberal Debat. Der kan de få brug for deres kræfter, og der har vi brug for dem for at få gjort det stykke arbejde, der gør, at det er Venstre der tegner, og det er Venstre man samler sig om, når der er tale om liberal politik her i Damark.

Så har Vagn Bro ordet for en kort bemærkning. Derefter folketingsman Thyregod.

Ja, ner jeg har taget ordet, er det i anledning af hr. Ankers bemærkning. Der har jo været talt noget om, at Venstres rigsdagsgruppe måske ikke i alle punkter har gået energisk nok frem. Og nu nævnede hr. Anker den minister, som man jo næsten på en måde kan sige er minister uden ansvar, nemlig hr. Lindberg. Da tør jeg dog sige, at det var vel ikke mindst os, der ikke alene omkalfatrede loven om SAS, men, ja vi jurister sætter jo ikke vort lys under nogen skæppe, så jeg kan føje til, at vi ikke alene gjorde det på den måde, at vi fik et flertal i udvalget med men vi fik alle socialdemokrater og radikale med, og den lov vi har givet, kan vi kalde "den første ministeransvarlighedslov", for nu står det skrevet, at ministeren skal møde med oplysningerne, og nu har jeg nok: set, at han blot sender dem af sted til finansudvalget, men jeg lover Dem for, at en af de første dage i oktober, da skal der blive gjort skridt til, at han kommer til også at stå til ansvar for det i folketinget.

Folketingsmand Thyregod og derefter Kirsten Rudfelt, Gentofte.

Jeg vil gerne have lov til at benytte denne lejlighed, selvom det er på et sent tidspunkt, til at sige tak til formanden for den redegørelse, som vi fik i går, jeg tror efter manges opfattelse både klar, instruktiv og samtidig var et oplæg til et forsøg på en bred linje inden for Venstre. Det er vigtigt på langt sigt, kort sigt, kommunalvalgene på længere sigt, folketingsvalgene, at forsøge at opnå enighed mellem de forskellige kredse inden for Venstre, som nu i nogen tid har forsøgt at bekæmpe hinanden, og det er også væsentligt, at man forsøger at se frem og ikke fortaber sig i ting, som nu er historiske, at man ikke, som det er blevet sagt, forsøger at grave grøfter og det, som kalder i virkeligheden er den aktuelle situation og de problemer, som vi står overfor i forbindelse med markedsplanerne og mange andre ting, problemer som i sig selv er vigtige nok. Jeg synes derfor, at det oplæg der blev givet var yderst værdifuldt, og jeg synes, formanden har haft en evne til ved denne lejlighed som ved andre lejligheder i folketingsgruppen at forsøge at nå frem til at skabe enighed. Det er efter min opfattelse en vanskelig opgave inden for en så idealistisk forsamling, som både denne forsamling og som folketingsgruppen også er det, at forsøge at skabe enighed

og nå frem til at skabe en fælles politik, men jeg synes der er gjort et forsøg på at opnå dette, som jeg synes bør påskønnes fra alle sider. Lad mig endelig sige, at det er væsentligt for folketingsgruppen, at man ikke alene kritiserer de lovforslag, som fremsættes fra den anden side men også selv forsøger på at udarbejde selvstændige lovforslag. Det har vi gjort på en række områder. Axel Kristensen var inde på det. Tiden tillader mig ikke her at komme ind på det, men jeg vil gerne nævne her, at vi også her kunne glæde os til et samarbejde med en videre kreds og en anden ting, som glædede mig var den stilling, som man tog til spørgsmålet om kontingentforhøjelsen. De mange, som kommer og ser, hvilket arbejde der udføres på Venstres Sekretariat, vil blive forbavsede over de små midler der forvaltes fra dette sekretariat.

Hvis man foretager en sammenligning med de konservatives og socialdemokratiets sekretariatet med en meget større stab, end der er tale om på Venstres Sekretariat, så må man sige, at der her er tale om, at vi står med meget få økonomiske midler i den meget vigtige opgave, som vi har og kæmpe for i det liberale Danmark. Vi så i forårets begivenheder omkring leveringsstoppet, hvorledes mange var villige til at sætte meget ind på det, som de mente var dat rigtige, men også i den daglige kamp for de liberale ideer er det vigtigt, at der kan ydes en økonomisk støtte. Jeg er derfor særlig glad for det standpunkt, der kom frem i forbindelse med problemet omkring kontingentforhøjelsen i går. Jeg tror, at udviklingen på længere sigt både i forbindelse mad De seks og på anden måde går i en liberal udvikling. Det er vigtigt, at vi på et så tidligt tidspunkt som muligt får lejlighed til at præge denne gennem selvstændige forslag, at vi får den økonomiske støtte, den rådgivning, som vi har brug for i denne anledning.

Kirsten Rudfelt, Gentofte. Derefter Orla Nielsen, Horsens. Der ud over er der indtegnet 5, inden formanden får ordet for at afslutte, og jeg kunne i og for sig nu tænke mig, at vi sluttede talerlisten.

Det er jo et lidt sent tidspunkt en åbenbart enlig repræsentant for det både svage og tilsyneladende også tavse køn får ordet i denne forsamling, og det er ikke, fordi jeg har så forfærdelig mange ting og sige. Det har glædet mig meget at overvære dette landsmøde. Jeg synes, det har været ualmindelig positivt. Det er jo sådan på et landsmøde, at der har været tilfælde, hvor på et temmelig sent tidspunkt af landsmøde der forelægges en alenlang resolution. Der har også været forelagt en

alenlang resolution denne gang, dog på et noget tidligere tidspunkt, hvilket jo har glædet mig. Alligevel er det jo sådan, at en resolution af den længde indeholder bunker af enkeltheder, som det ikke er muligt for hvert enkelt medlem at tage stilling til eller overhovedet lige umiddelbart at overskue, selv om man har nogen timer til det. Det ville jo kræve en helt anden gennemarbejdelse. Derfor er der vel noget om, at en sådan resolutions betydning er begrænset. Der er ligesom ingen af medlemmerne, der rigtigt kan gå ind for alle enkeltheder.
Det ville være håbløst og sige det, Man glemmer disse enkeltheder, og det er vel endda sådan, at når den har været offentliggjort, så ved alle og enhver, hvordan den er blevet til, og hvem lægger mærke til enkelthederne, undtagen måske de modstandere, som fæstner sig ved et eller andet blødt punkt og kan blive ved at slå ned på det, men det kan nu engang ikke være anderledes.

Har resolutionen således begrænset betydning, så er det min opfattelse, at en fri og åben debat, som den der her har været til stede, den er af ganske overordentlig betydning. Det eneste farlige ved sådan en debat er, at der hen over alle de enkeltheder, som den indeholder, kan fæstne sig et hovedindtryk, som måske endda kan fæstne sig for stærkt. Jeg husker sidste landsmøde, hvis man meget, meget kort skulle resumere indtrykket af det, så måtte det blive, at på an enkelt undtagelse nær, så sagde man allesamen: ned med skatterne, så er alle problemer løst. Det er et meget hårdt og et meget brutalt resume, men det er dog alligevel mit hovedindtryk. Det kunne jo også socialdemokraterne finde ud af og så nedsatte de skatterne på deres måde, og sammen med lønudviklingen i foråret og de penge, der er pumpet ud i landbruget, så har det jo alt i alt bidraget en vis vanskeliggørelse af vores valutasituation, som kan blive værre i den kommende tid. Selve skattespørgsmålet er derfor øjensynligt også blevet skubbet lidt i baggrunden nu. Hvis man skulle resumere meget kort, hvad der har været fremme på dette møde, kunne det meget let blive: ind i fællesmarkedet så er alle problemer løst. Der kan være en tilbøjelighed til at sige det, fordi Venstre har sat fællesmarkedet først, og nu siger socialdemokraterne det også, og så kan man ligesom blive så glad, så man synes, nu er det rigtigt, bare vi kan konme ind i det der, så er alle problemer løst. Så vidt jeg kan se, ar der løst et eneste problem, nemlig landbrugets prisproblem. Derimod dets afsætningsproblemsløsning ligger ude i den fjerne fremtid, hvor måske fællesmarkedslandene følger deres egne principper og liberaliserer landbruget, men

jeg er bange for, at det er en meget fjern fremtid, og der skal presses meget hårdt på fra dansk side, for at den fremtid nogensinde nås. Det ville Jo bl. a. betyde,

at f.eks. det sydtyske landbrug ville komme ud i en ganske forfærdelig situation, og vil Vesttyskland ofre det, vil Frankrig ofre sit for ikke at tale om Italien ofre sit på visse punkter meget ineffektive landbrug. Men det er nu en sag for sig, man må jo håbe, at disse principper bliver gennemført, men industrien vil jo også komme ud i problemer, og Jeg er glad for, at højesteretssagfører Thyregod nævnte det til sidst eller nævnte det i sit indlæg, og jeg er derfor lidt ked af, hvis det indtryk skulle fæstne sig, at Venstre ikke var opmærksom på at indtræde i fællesmarkedet foruden at betyde muligheder også betyder uhyre vanskeligheder, og jeg er lidt ked af, at det slet ikke fremgår af resolutionen, at man er parat til at samarbejde, jeg havde nær sagt med hvemsomhelst, altså også med socialdemokraterne i en positiv løsning af de vanskeligheder, som visse industrigrene sikkert og andre industrigrene måske og landbruget måske endda også kommer ud i ved indtræden i fællesmarkedet. Det er jo al a for sent til at stille resolutionsforslag, men jeg synes blot, at man ligesom skulle også have det indtryk med her tilbage, at man fra Venstres side er klar over, hvad vanskelighederne og ikke bare iver de tilsyneladende strålende muligheder, som fællesmarkedet kan byde på.

Så er det vores nye revisor, Orla Nielsen, Horsens. Derefter var det Wåge, han har frafaldet ordet, hvilket vi siger ham tak for, og så kommer Lorentz Hansen, Ringkøbing derimod.

Det må vist være naturligt, at jeg som den eneste nyvalgte til en tillidspost i partiet takker for den tillid, man har vist mig ved at vælge mig som revisor i stedet for afdøde fhv. minister Hartling. Når jeg har bedt om ordet, så er det for at gøre et par bemærkninger om stillingen i hovedstaden. Det er jo bekendt, at Venstre i hovedstaden har fået en ganske betydelig blodtransfusion. Blodtransfusioner skal Jo normalt virke helbredende forudsat at donoren har den rette blodtype. Vi håber alle, og det er mit indtryk, at de faldne udtalelser her i dag, at det er tilfældet, at der er tilført partiet i København frisk blod, og at det må give resultater. Må jeg som nyvalgt revisor, og må jeg efter aftale med min kollega Rasmussen, sige, at revisionen vil være meget opmærksom på det arbejde, der i den kommende tid vil blive udført i København. Vi vil lægge mærke til, hvad der kommer af nye medlemmer, dem var der ikke så mange af. Vi vil lægge mærke til, hvad der kommer af frivillige bidrag. Jeg

kan sige, der er jydske sogne der leverer betydeligt mere frivilligt til Venstres arbejde end hele hovedstadsområdet, og vi vil alle ved kommunalvalgene og ved de kommende rigsdagsvalg med interesse, hvordan Venstres stilling er i København. Og københavnerne, der er her i dag, dem der har talt og dem der ikke har talt, jeg synes, det skal vide, at de er mellem venner, imellem politiske meningsfæller, og deres arbejde vores arbejde det har det mål at føre Venstre fremad. Må jeg give et enkelt godt råd: jeg har siddet sådan, at jeg har kunnet se alle ansigter hos dem, der har talt heroppe, jeg manglede smil, der var kun et der påkaldte smilet, det var lektoren med "de sidste dages hellige". Hvorfor skal vi ikke smile, v har Jo ikke noget at græde over. Og må jeg så sige en ting mere, når man ser så mange unge energiske, vistnok væsentligst akademikere tage ordet her. Københavnerne har jo præget dette møde, det er godt, når folk har noget på hjerte så skal de også have lov at komme ud med det. Må jeg så sige, at én ting har undret mig i mit stille sind, når jeg sad dernede og lyttede: det er dette at man ikke har sagt til vi andre, vi mangler et talerør i København, nu Dagens Nyheder, nu er det ledigt, konservative har ikke kunnet, medarbejderne har ikke kunnet. Hvorfor har ikke én af jer sagt til os: vil I være med til at løse den opgave, vi har godt af at prøve i København- ja, ja
ingen opgave er uløselig, det ved jeg da som forretningsmand, enhver forretning kan gå, når den bliver drevet rigtigt, det kan I godt stole på. Hvorfor har ingen sagt det, hvorfor har ingen tænkt den tanke, det var dog mere konstruktivt end at kritisere regidagruppen eller man hænger sig i petitesser med en
landsudtalelso. Lad os se vejen fremad og lad os se den fremad med begrundet optimisme og lad os glæder os over på forhånd endda over de resultater, Venstre vil opnå i hovedstadsområdet.

Må jeg så sige til sidste der er givet udtryk for, at dette er et godt landsmøde. Det er også mit indtryk. Skal vi så ikke alle rejse hjem, nu skal vi have kommunalvalg til foråret, så lad os rejse hjem med indtrykket af, at der er fodslag i Venstre, tillid til vores ledelse, som er enstemmigt genvalgt, lad os erkende, at de gør et godt og solidt arbejde for os og lad os kvittere ved og skaffe os et godt kommunalt valg til foråret.

Så er resolutionsændringerne kommet. Nu skal jeg prøve, om Jeg kan finde ud af dem. Skal vi ikke bede den, som har været sekretær for redaktionsudvalget om og læse det op. Var så god hr. Ernst Andersen!

Den første ændring er i afsnittet "Dan økonomiske politik".

Efter andet afsnit indføjes: "Den stadige forringelse af kronens købekraft må bekæmpes, den berøver befolkningen værdien af indkomst forøgelserne og undergraver opsparingsviljen samt medfører en høj rente og dermed en urimelig byrde for erhvervslivet, særligt for nyetablerede."

Næste ændring er i afsnittet "Skattepolitik og opsparing" andet afsnit, første linje ændres til: "Forbedringer i loven om folkepension må gennemføres som et vigtigt led til styrkelse af den private opsparing" osv.

Til afsnittet "Landbrugets forhold", første afsnit erstattes af "Landbrugets netto-indtjening af fremmed valuta gennem eksport, for tiden aa. 4.000 miil. kr. årligt, er grundlaget for høj beskæftigelse og for hele samfundets trivsel. Det er derfor afgørende, at landbrugets økonomiske muligheder forbedres, så landbruget ikke stilles ringere end andre erhverv."

Næste ændring er i afsnittet om "Boligpolitikken", andet afsnit sidste punktum: "Zoneordningernes uheldige og fordyrende virkninger bør fjernes."

I afsnittet om "Arbejdsmarkedets forhold", næstsidste afsnit tilføjes "ligesom deres stilling iøvrigt bør betrygges."

I afsnittet "Slut op om Venstre". Dette afsnit indledes sådan: "Venstre vil gennem en sådan politik hævde stillingen som det midt samlende parti i dansk politik, og skal en liberal udvikling kunne fremmes, må alle liberalt indstillede borgere nu føle deres ansvar."

Vi takker redaktionsudvalget for, at de har gjort dette arbejde, og jeg forstår, at der er forhandlet om hvert enkelt ændringsforslag, og vi nu har fundet denne formulering. Derfor vil jeg nu spørge landsmødet, om ikke vi skal nu stemme om denne resolution, inden for mange går til togene, og så tage de sidste 4 der er på talerlisten, og så give formanden ordet til at slutte landsmødet.

Tilråb: må vi ikke høre det sidste afsnit. Jo.

Emst Andersen: Altså det sidste af snit: Venstre
indledes med: "Venstre vil gennem en sådan politik hævde stillingen som det midt samlende parti i dansk politik, og skal en liberal udvikling kunne fremmes, må alle liberalt indstillede borgere nu føle deres ansvar." Tilråb: Er resten uændret? Ernst Andersen: Resten er uændret.

Hartling: Der ingen tvivl nu om ændringen, vel? Der er en af forslagsstillerne til ændringen, nemlig Bonnevie, som vil have ordet. Værsågod:

Det er ganske rigtigt, som dirigenten sagde, der har været forhandlet om de enkelte ændringsforslag i resolutionsudvalget, men jeg beklager, at vi alligevel ikke nåede helt til enighed angående dette slutningsafsnit.
For Jeg mener, at jeg, sidst da Jeg havde ordet, udtrykkelig har motiveret, hvorfor jeg har stillet dette forslag om tilføjelse til resolutionen, nemlig den, at vi om et halvt år skal til kommunalt valg, og dat derfor er vigtigt, at vi kommer med en klar og utvetydig tilkendegivelse over for vælgerne, der

på landspolitisk plan kan genvinde deres tillid, sådan at det smitter af allerede til kommunalvalgene til foråret, og det er min motivering for at opretholde dette forslag om en tilføjelse til resolutionen, som altså lyder sådan: "Venstre vil gennem en selvstændig politik hævde stillingen som det midt samlende parti i dansk politik ved forhandlinger og om muligt ved at påtage sig regeringsansvar vil Venstre sikre en liberal indflydelse på de betydningsfulde afgørelser, der skal træffes i de nærmeste år." Efter min mening giver det et lidt andet billede end det, som man har forhandlet sig frem til, og jeg vil derfor anmode om, at dirigenten tager det under afstemning.

Så har Axel Kristensen ordet:

Vi tog så meget af hr. Bonnevi's forslag, som vi kunne, idet vi i det hele taget bestræbte os på at tage så meget med, som vi kunne, men i den formulering kan der lægges en kritika af, at vi ikke hele tiden har ført en selvstændig politik, det er en selvfølge vi har gjort det, der kan lægges en kritik af den politik, vi har ført hidtil, og det kan vi naturligvis ikke akceptere i en landsmøde- udtalelse. Vi har taget alt, hvad der var muligt at tage og fraråder at stemme for ændringsforslaget.

Så har formanden ordet:

Ja, jeg har jo en hel del øvrige bemærkninger, men jeg vil gerne have landsmødeudtalelsen vedtaget, inden der går flere end der allerede er gået. Det skulle nødig være sådan, at det var en halvtom sal, der vedtager resolutionen. Må jeg sige om hr. Bonnevi's forslag, at jeg må mene, at det er noget helt selvfølgeligt, og man skal ikke sige selvfølgelige ting i en resolution. Se, ingen tager mig vel fortrydeligt op, når jeg siger, at regeringsdannelse sker jo ikke på grundlag af forud proklamerede og detaillerede udtalelser. Når jeg beder om at slippe fri for det, så er det, fordi jeg ved, at det vil øjeblikkelig blive udnyttet til noget ganske andet, end det der formentlig ligger i forslagsstillerens tanke. Jeg har også lov til at sige, at ved enhver regeringsdannelse, så er der altid øjeblikkelige og som oftest helt uforudsete

ting, der spiller ind. Man må ikke forlange af et partis formand og ledelse, at de ved et landsmøde skal kunne tage stilling til forskellige parlamentariske situationer, der måtte indtræffe. Så er man jo fuldstændig il latter på Christiansborg, og derfor beder jeg om, at man ikke gør det vanskeligere end det allerede er at repræsentere Venstre. Jeg er ikke bange for den socialisme, som Aksel Larsen og Kampmann repræsenterer, den skal vi nok magte, det jeg er bange for, det er den udvikling vi selv kan befordre ved at sige selvfølgelige ting, og hvori der kan blive lagt noget helt andet. Derfor beder jeg om, at man tager resolutionen, således som redaktionsudvalget nu er enedes om. Der er mange ting i denne resolution, som jeg personlig ville have skrevet anderledes. Sådan er det vel for osallesammen. Det er jo et meget sto folketingsgruppen, og vi har haft det i hovedbestyrelsen. Derfor beder Jeg altså om enighed. Den proklamation vi udsender skal vi ikke glemme er en fælles henvendelse til befolkningen, og i denne resolution prøver vi at samordne forskellige ønsker. De kan v for mig at se ikke rimeligt at forlange,, at vi skal tage stilling til de til enhver tid foreliggende situationer parlamentarisk set, uanset om vi slet ikke kender dem. Derfor mener jeg, at det resolutionen siger, at vi er et midt samlende parti i dansk politik, det er det der skal siges, og det var det jag sagde i går, derfor beder jeg igen om, at vi kan nå til enighed om det.

Så må vi spørge Bonnevie, "fastholder De Deres foretag, at vi skal stemme om det".

Jeg er helt enig med Erik Eriksen i hans betragtninger, at selvfølgelig må folketingsgruppen have, som jeg sagde på det lille landsmøde i januar, en betydelig margen, en betydelig margen, når det angår regeringsdannelser. Det er helt klart, at det vil være urimeligt af dette landsmøde at låse folketingsgruppen eller partiets landsledelse fast. Det er helt klart, det er et krav, som man ikke kan akceptere.
Det har jeg også taget hensyn til i min formulering, idet Jeg skriver:
"og om muligt at påtage sig regeringsansvar", der står intet om, i hvilke situationer.
Det, der er grunden til, at jeg har ændret denne passus, dat er, at det er vendt Imod den kritik der har været rejst mod Venstre for ikke at ville forhandle, de korslagte armes politik, og for ikke at ville påtage sig regeringsansvar. Det er blot disse ting, det er jeg helt enig i, at det er urimelig kritik, men den kritik har ikke desto mindre været ført frem, og det er for at afværge denne kritik i befolkningen og i modstanderpressen, at jeg beder om at få disse ting med, sådan at vi klart kan sige til vælgerne: når vi nu

går til kommunalvalg og senere hen til folketingsvalg, vi ved ikke hvornår, at vi Ikke er et negativt parti, men at vi er klar både med forhandlinger og med viljen til at påtage os et regeringsansvar, og det er derfor, jeg må fastholde denne formulering og bede om at få den til afstemning.

Erik Eriksen: Jeg har ikke noget imod, at den kommer til afstemning, men jeg siger, og jeg har dog nogen erfaring, at denne resolution afværger ikke kritik. Den giver netop grundlaget for kritikken, og må jeg “have lov til her at minde om den reaktion, som handelsgartner Callisen gjorde opmærksom på, han som radikal havde oplevet som medlem af den radikale hovedbestyrelse. Derfor siger jeg igen: jeg kan for mit vedkommende ikke tage det, ikke fordi - hvis det var danne kreds - men jeg ved, hvad den vil blive udlagt som, og det kan jeg ikke, så må jeg have lov til at sige det.

Henry Christensen for en kort bemærkning.

Må jeg sige til det, der er det centrale, mener jeg i og for sig, at Bonnevie og alle andre har Jo en situation at henvise til af ny dato, som er nok så effektiv i spørgsmålet cm at ville forsøge at påkalde sig Venstres placering. Det var så sent som i november måned, vi havde folketingsvalg og regeringsdannelse, og ved den lejlighed fastholdt Erik Eriksen jo klart i det standpunkt, han gav udtryk for på Venstres vegne, at Venstre var villig til at forsøge, hvad der var af mulighed for en rimelig liberal regering, og derved er der givet både til Venstres tillidsfolk og til befolkningen klar besked på det realistiske tidspunkt om, hvorvidt og at Venstre ønskede udnyttet, hvad der var af rimelige muligheder, og dermed mener jeg, at det ønske man kunne have om tydeliggørelse på forhånd er imødekommet, og at noget behov for en udtalelse ved landsmødet derom skulle der ikke være.

Skal vi slutte debatten og gå til afstemning om resolutionen?Ja - Ikke flere der ønsker ordet om resolutionen? Vil Antonsen have ordet? - - - Vi gennemgår resolutionen nu, så må De have ordet nu. Værsågod:

Må jeg kort have lov at sige, at nu har jeg lige lånt det ændringsforslag, jeg selv stillede til resolutionen, og der står i øvrigt på det, det har redaktionsudvalget bemærket: delvis imødekommet, og jeg betragter nærmest den imødekommenhed, der har fundets sted på en sådan måde,